

Mitä Suomessa pitäisi tehdä selkokielen edistämiseksi? Selkokielen toimenpideohjelma 2019–2022

Kieli ja syrjäytyminen -seminaari

8.2.2019

Ulla Tiililä

SELKOKIELEN TOIMENPIDEOHJELMA

SELKOKIELEN EDISTÄMINEN SUOMESSA VUOSINA 2019–2022

- **Kuka:** selkokielen neuvottelukunta
 - Edustaja 52 eri tahosta (järjestöjä, säätiötä, viranomaisia, eri oppilaitoksia, media)
- **Kenelle:** koko yhteiskunnalle

Miksi tarvitaan toimenpideohjelma?

- Selkokielen tarvitsijoita on paljon ja yhä enemmän
 - Selkokielen tarvearvio, Juusola
- Kieli läpäisee kaiken inhimillisen toiminnan – sekä julkisen että yksityisen.
 - Kielen kautta pääsee osaksi yhteisöä sekä osalliseksi tiedosta ja toiminnasta.
 - Kääntäen: kielen avulla myös suljetaan tästä kaikesta ulos.
 - Eriarvoistava kieli, Isola
 - Syrjäytymisellä on seurauksia ja hintalappu; kieleen satsaaminen maksaa itsensä takaisin.
- Kirjoitettu kommunikaatio lisääntyy mm. digitalisaation takia.

Kärkitoimet selkokielen edistämiseksi

1. Selkokieli lainsäädäntöön; selkokielen vahvistaminen lainsäädännöllä
2. Selkokieli perustuu tutkittuun tietoon; selkokielen tutkimuksen edistäminen
3. Kaikilla on oikeus selkokieliseen mediaan; media-alan kehityksessä pysyminen
4. Selkokirjojen tarjonta kasvaa vastaamaan tarvetta; kirjat löytävät lukijansa entistä tehokkaammin
5. Suomessa selkokielen tutkimus, kehittäminen ja selkoaineistojen tuottaminen järjestetään tarkoituksenmukaisella tavalla ja riittävässä laajuudessa; toiminnan resurssit saadaan vastaamaan tarvetta

Lakimuutoksia?

Hallintolaki 9. §

Hyvän kielenkäytön vaatimus

Viranomaisen on käytettävä asiallista, selkeää ja ymmärrettävää kieltä.

→Ja tarvittaessa selkokieltä?

Yhdenvertaisuuslain tulkinnan venyttämistä?

5. § Viranomaisen velvollisuus edistää yhdenvertaisuutta

Viranomaisen on arvioitava yhdenvertaisuuden toteutumista toiminnassaan ja ryhdyttävä tarvittaviin toimenpiteisiin yhdenvertaisuuden toteutumisen edistämiseksi.

→ Yhdenvertaisuuden toteutumisen katsottaisiin edellyttävän selkokielistä viestintää?

15. § Kohtuulliset mukautukset vammaisten ihmisten yhdenvertaisuuden toteuttamiseksi

Viranomaisen, koulutuksen järjestäjän, työnantajan sekä tavaroiden tai palvelujen tarjoajan on tehtävä asianmukaiset ja kulloisessakin tilanteessa tarvittavat kohtuulliset mukautukset, jotta vammaisen henkilö voi yhdenvertaisesti muiden kanssa asioida viranomaisissa sekä saada koulutusta, työtä ja yleisesti tarjolla olevia tavaroita ja palveluita samoin kuin suoriutua työtehtävistä ja edetä työuralla.

→ Yhdenvertaisen asioinnin ym. toteutumisen katsottaisiin edellyttävän selkokielistä viestintää?

Tietoa ja työntekijöitä tukemaan tarjontaa

- **Tarvitaan lisää tietoa**
 - Tietoa selkokielestä kielimuotona ja selkokielen vaikutuksista
 - Tieteidenvälisyys, kansainvälisyys; tutkimus, opetus ja koulutus
- **Nykyresurssit**
 - Selkokeskus 5–6 työntekijää, LL-Center 2–3
 - Järjestöjen varassa
- **Selkokieline media**
 - Mm. lisää selkokielistä uutisia ja ajankohtaisohjelmia: selkokielen kohderyhmiin kuuluvien ihmisten elämässä perinteisen median rooli voi olla suuri.
- **Selkokirjallisuus**
 - Lisää laadukkaita selkokirjoja: valtiontuki ja muu mahd. rahoitus
 - Kirjastojen tarjonta tasaiseksi, laadukkaaksi ja ajantasaiseksi.

Selkokielen visio

Kaikilla on mahdollisuus saada tukea ja palveluita selkokielellä.

Kaikilla viranomaisilla ja kansalaisten kannalta tärkeillä tahoilla on selko-osaamista, ja ne osoittavat resursseja selkokieliseen viestintään.

Suomi on maa, jossa kukaan ei ole vaarassa syrjäytyä kielen vuoksi.

Selkokieli on kehittynyt tutkimuksen, käytännön toiminnan ja selkokielen kohderyhmien yhteistyössä: se on yksi suomen ja ruotsin kielen tärkein muoto.